

Nr 55.

Ankom till riksdagens kansli den 29 oktober 1943 kl. 2 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om tillfällig nedsättning av skatten för vissa automobiler jämte en i ämnet väckt motion.

I en den 8 oktober 1943 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 349, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga följande vid propositionen fogade

Förslag

till

förordning om tillfällig nedsättning av skatten för vissa automobiler.

Härigenom förordnas som följer.

Utan hinder av vad i 5 § förordningen den 2 juni 1922 (nr 260) om automobils katt¹ är stadgat skall skatt för automobil med ringar av annat ämne än mjuk kautschuk, under förutsättning att ringarna äro av typ som blivit av statens trafikkommission godkänd, utgå enligt de grunder, vilka gälla beträffande skatt för automobil med ringar av mjuk kautschuk.

Denna förordning länder till efterrättelse från och med den 1 juni 1943 till och med den 31 december 1945.

Beträffande motiveringen för detta förslag får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till ovannämnda statsrådsprotokoll.

Till utskottets behandling har överlämnats den i anledning av propositionen väckta motionen nr 326 i första kammaren av herr *von Heland*, vari hemställts, »att riksdagen måtte besluta, att skattefrihet från och med den 1 juni 1943 till och med den 31 december 1945 beviljas motorfordon med

¹ Senaste lydelse av 5 §, se 1940: 1019.

ersättningsringar av sådana typer, som trafikkommissionen för ändamålet godkänt».

Av statsrådsprotokollet i ärendet inhämtas bland annat följande.

Knappheten på gummiringar särskilt av grövre dimensioner har nödvändiggjort vittgående ingripanden för att nedbringa antalet i drift varande motorfordon med sådana ringar. I syfte att göra bristen på ringar av dylika dimensioner mindre kännbar hava åtgärder vidtagits för att befrämja användningen, särskilt å tyngre lastbilar, av ringar av annat material än gummi, därvid uppmärksamheten i första hand riktats på vissa konstruktioner av träringar. I syfte att undanröja det hinder för användningen av dylika ringar, som utgjorts av det i motorfordonsförordningen 4 § 1 mom. h) förekommande förbudet mot att å automobil använda andra ringar än antingen luftringar eller ock i vederbörlig ordning godkända halvmassiva gummiringar, har Kungl. Maj:t på föredragning av chefen för kommunikationsdepartementet den 4 juni 1943 utfärdat en kungörelse (nr 285) angående tillfällig eftergift från nämnda bestämmelse. Enligt denna kungörelse må automobil försedd med ringar av typ, som blivit av statens trafikkommission godkänd, under iakttagande av de villkor och bestämmelser, som för ändamålet må hava av kommissionen föreskrivits, brukas utan hinder därav att ringarna icke äro av den beskaffenhet, som angives i nyssnämnda stadgande i motorfordonsförordningen.

Trots otillräckligheten i tilldelningen av luftringar och oaktat de möjligheter, som genom förenämnda kungörelse den 4 juni 1943 öppnats för användning av ringar av annat material än gummi, har emellertid användningen av dylika ringar hittills fått endast en mycket ringa omfattning. Delvis har detta givetvis berott på praktiska svårigheter. Emellertid hava även nu gällande bestämmelser om fordonsskatt motverkat den önskade användningen av ersättningsringar.

Enligt nu gällande, i 5 § förordningen om automobilskatt den 2 juni 1922 innefattade bestämmelser utgår skatt för helt kalenderår räknat för vanliga automobiler med ringar av annat ämne än mjuk kautschuk med 50 kronor för varje påbörjat tal av 100 kilogram av automobilens tjänstevikt. För vanliga automobiler med ringar av mjuk kautschuk beräknas åter skatten efter differentierade skalor och utgår med följande belopp, nämligen

för personautomobil dels grundavgift med 50 kronor, dels ock 14 kronor för varje påbörjat tal av 100 kilogram av automobilens tjänstevikt minskad med 900 kilogram;

för lastautomobil dels grundavgift med 50 kronor, dels ock 18 kronor för varje påbörjat tal av 100 kilogram av automobilens tjänstevikt minskad med 900 kilogram, samt

för omnibus dels grundavgift med 50 kronor, dels ock 16 kronor för varje påbörjat tal av 100 kilogram av automobilens tjänstevikt minskad med 900 kilogram.

Verkan av dessa skattesatser, såvitt angår lastautomobiler, framgår av följande tabell.

Tjänstevikt kg.	Fordonsskatt, kronor	
	för bil med ringar av mjuk kautschuk	för bil med ringar av annat ämne
2,001—2,100	266	1,050
2,501—2,600	356	1,300
3,001—3,100	446	1,550
3,501—3,600	536	1,800
4,001—4,100	626	2,050
5,001—5,100	806	2,550

Syftet med den för automobiler med ringar av annat ämne än mjuk kautschuk fastställda höga skattesatsen, vilken oförändrad kvarstått ända sedan den första i ämnet utfärdade förordningen av den 2 juni 1922 (nr 260), har, såsom framgår av förarbetena till 1922 års förordning (prop. 1922: 199 sid. 56), varit att söka förhindra användningen av automobiler med sådana ringar för att därigenom minska vägslitningen. Skattesatsen ifråga har ur denna synpunkt visat sig vara effektiv. I skattesatsen ligger uppenbarligen ett avgörande hinder för att ersättningsringar skola kunna komma till användning i större utsträckning. För sådan användning är tydligen en temporär ändring av gällande bestämmelser om skatt för bilar med ringar av annat material än mjuk kautschuk nödvändig.

I en inom kommunikationsdepartementet utarbetad promemoria har detta spörsmål upptagits till behandling. Beträffande frågan, huru långt en för ändamålet erforderlig nedsättning av fordonsskatten bör ske, har i promemorian hävdats, att skattebestämmelserna under nuvarande förhållanden borde så utformas, att de åtminstone icke innebure en skärpning av de svårigheter, som övergången till ersättningsringar ur andra synpunkter erbjöde för fordonsägarna. Automobiler med ringar av annat ämne än mjuk kautschuk borde därför åtminstone temporärt ur beskattningssynpunkt jämföras med automobiler försedda med gummiringar. Till förebyggande av att ur väghållningssynpunkt absolut olämpliga typer komme till användning har dock i promemorian såsom villkor för en dylik temporär nedsättning av fordonsskatten förutsatts, att de använda ringarna skola vara av sådan typ, som av trafikkommissionen för ändamålet godkänts.

Över nämnda promemoria jämte ett vid densamma fogat förslag till förordning om tillfällig nedsättning av skatten å vissa, med ringar av annat ämne än mjuk kautschuk försedda automobiler hava infordrade utlåtanden avgivits av ett flertal myndigheter, vilka samtliga tillstyrkt förslaget eller lämnat detsamma utan erinran.

Till stöd för det i propositionen framlagda förslaget har *föredragande departementschefen* anfört bland annat följande:

»Om på nu anförda grunder en sänkning av fordonsskatten för fordon av ifrågavarande slag framstår såsom erforderlig, blir frågan närmast, huru långt denna sänkning bör ske för att tillgodose syftet med densamma. I departementspromemorian har i sådant avseende framhållits, att skattebestämmelserna under nuvarande förhållanden böra så utformas, att de åtminstone icke innebära en skärpning av de svårigheter, som övergången till ersättningsringar ur andra synpunkter erbjuder för fordonsägarna, och att därför åtminstone temporärt automobiler med ringar av annat ämne än mjuk kautschuk borde ur beskattningssynpunkt jämföras med automobiler försedda med gummiringar. Denna ståndpunkt har biträts av samtliga i ärendet hörda myndigheter. Även jag ansluter mig till densamma. Emellertid bör, såsom i promemorian framhållits, för en nedsättning av fordonsskatten uppställas det villkoret, att de använda ringarna äro av sådan typ, som av trafikkommissionen för ändamålet godkänts.»

I den i anledning av förevarande proposition väckta motionen har anförts bland annat följande:

»Emellertid är det tydligt att i ett nödläge ersättningsringar även om slitaget blir hårt på vagnar, vägar och broar böra komma till användning. Man torde böra instämma i departementschefens uppfattning att en sådan trafik av fordon med hårda ringar, som det tidigare i vägghållningens intresse varit angeläget att motverka, i stället framstår såsom ett önskvärt bidrag till fyllandet av trafikbehoven. Det torde ej heller bliva fråga om någon masstrafik utan endast trafik med lastbilar för de mest viktiga transporter. Att stanna vid den skattelindring, som förordas i propositionen, kan därför ej anses vara tillfredsställande utan borde en sådan skattelindring genomföras som effektivt stimulerar bilägarna att köra med ersättningsringar.

Det synes egendomligt att försök med ersättningsringar ej igångsatts vid de militära förbanden. Transportproblemen måste vara av vital betydelse vid mobilisering. Det borde därför vara lämpligt att riksdagen i detta sammanhang uttalar sig för att — så länge försörjningssvårigheterna med gummi kvarstå — körning med ersättningsringar skola äga rum vid de militära förbanden.»

Utskottet.

I likhet med departementschefen finner utskottet med hänsyn till den nu rådande bristen på automobilgummiringar en sänkning av fordonsskatten för automobil med ringar av annat ämne än mjuk kautschuk vara av behovet påkallad. Utskottet biträder således förslaget, att fordonsskatten för sådan automobil skall — under förutsättning att ringarna äro av typ som blivit av statens trafikkommission godkänd — för tiden den 1 juni 1943—den 31 december 1945 utgå efter samma grunder, som gälla beträffande automobil med ringar av mjuk kautschuk.

Med det anförda har utskottet jämväl tagit ställning till det i motionen I: 326 framställda yrkandet om skattefrihet för motorfordon med ersättningsringar av nu angivet slag. Utskottet vill i detta sammanhang tillägga, att — därest det med hänsyn till de svårigheter, som övergången till er-

sättningsringar bereder fordonsägarna, skulle befinnas skäligt att ekonomiskt stöd lämnas från det allmännas sida — sådant stöd enligt utskottets mening icke bör lämnas i form av en lättnad i beskattningen. Vad angår det i motionen berörda spörsmålet om meddelande av föreskrifter rörande användning av ersättningsringar vid de militära förbanden torde detsamma icke kunna i detta sammanhang upptagas till behandling.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 349 samt med avslag å motionen I: 326, antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om tillfällig nedsättning av skatten för vissa automobiler.

Stockholm den 29 oktober 1943.

På bevillningsutskottets vägnar:

A. J. BÄRG.

Närvarande:

från första kammaren: herrar *Johan Bärq, Elon Andersson*, Sjödahl, Ekman, Frans Ericson*, friherre Lagerfelt, Sandström, Robert Berg*, Gustaf Elofsson* och *Sylwan**; samt

från andra kammaren: herrar *Olsson* i Gävle, *Orgård**, *Sandberg**, *Karlsson* i Grängesberg*, *Rosander*, *Jonsson* i Skedsbygd, *Sundström* i Skövde*, *Nilsson* i Kristinehamn* och *Olson* i Göteborg*.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.

Reservation

av herrar *Gustaf Elofsson* och *Jonsson* i Skedsbygd.
